

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Paschasii Ratberti in Lamentationes Ieremiae commentaria - Cod. Aug. perg. 146

Radbert <Heiliger>

[S.l.], [10./11. Jh.]

Liber quintus

[urn:nbn:de:bsz:31-14156](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-14156)

in carminib; dñi laudare possim cū scis. Ne uero quos hic p̄sentia sunt gaudium et lecti
tia extulerint admanente. Illucue p̄petuū erit. quorum iniquitates uisitat buntur mira
furoris dñi ut finiant̄ eductus cesset ut requiescant sed lacrimis ultio ut in nouetur et pu
niant̄ eorū sine fine delicta qui hic sine fine peccare decreuer̄. silicui f̄et.

**FINIT LIBER III. PR. MONACHORŪ OM̄I
Ū PER IPSIMA S̄ Ō FLETIB; ADEPLI
CANOUM DIRECTUS INCIP. V.**

QUIN TUS ICI TUR LIBER N̄ AD E LICE EST EDITUS QUA
promissi quattuor sed eorum conclusio in hoc uno recapitulat̄. Legere thoꝝ
qui sub epi. logo in fine concludunt et de t̄minant ac denumerat̄ singula

res breuiter quas accigerant. Agunt enim hoc reminiscentia causa dū res
disp̄sas et diffus̄as uno in loco quā si sub aspectu subiciunt̄ querendo ut indignationē
ut demeritā moueant p̄iudicis. Clem̄ tam scilicet in se aut in suos. Indignationē ue
ro c̄tra hostes. Quātū iudex grauius odio c̄tetur et offensa c̄tra h̄at ex h̄is reb; que p̄
sonis aut negotiis s̄ attribut̄. Ad hoc quippe maxime conqueſtio ualēt et miseri
cordiā iudicis implore et auditōis animū mitē ac misericordē faciat. cui; loca; pri
m̄ locus est p̄ que quib; in bonis fuerint et nunc p̄ que quib; in malis sint cū dicitur
mem̄to ut recordare quid factū sit nob̄ ut quid acciderit hereditas inquit n̄ra uer
s̄ est ad alienos. Deplorat̄ igit̄ cor ad em̄tas simo iudice om̄a eorū in cōmodare que
tur pes et humiles sibi accidisse et om̄a quā si ante oculos singillatim apponit ut ui
deant̄ que p̄t̄ sp̄e eis c̄ aḡisse dolet et ad summas miseras deuolutos se suosq; cō
memorat more ut dix̄ oratorū unde sibi bene p̄pendit̄ magis inuenies ex n̄ris eas dē
loquendi artes progres̄sas quā ex eorū disciplinis n̄ro talia mutuas se. Quē me
lius per singula in species uerba suntentionē et affectum prophete consideres qui
celsa in sp̄u leuatus arte non sua s̄ suorū. quē tantum modo deflet quā etiā propheta
ligratia singulorū singulas et que om̄iū sunt. mortalium quā si sub suorū specie de
plorat̄ ruinas. Hoc quippe disc̄tare uidet̄ in t̄ penitentes et clam̄ t̄antes qm̄ s̄ utrisq;
tristes lacrimae communes. Penitentes uero p̄ suis rogant̄ peccatis. aut pro excessi
b; aliorū et dñi delicta ignoscat delinquentiū ne p̄punit̄ t̄ratam aliorū cū iudicat̄.
lam̄ t̄antes ergo sunt qui pietatis intuitu celsam̄ te deflent̄ ciuitatū ruinas excidia
patrie depopulationes et uasat̄ates nec̄ et interitū suorū ciuium. In t̄ que connu
merant. que iam passi aut certe passuri uariis cruciatib; et concum̄ elis innu
meris unde monet̄ apl̄s. Caritate p̄ximi p̄ suadens gaudere cū gaudentib; flere

cum florab; Equahucet fratrum amato: teste angelo qui multū horat p̄ populo exp̄
ciuitate sc̄di hierusalem in eo lam̄tationib; suis unicit om̄ium lam̄tū lam̄tā
et suis fleab; puocat om̄s ut simul defleant totius seti ruinas et peccata. **INCIPIT
PROLOGUS INCIPIT PR. MONACHORUM OMNIUM
PISIMA LIB. V. FLETIB; EXPLICAT**

RECORDARE DNE QUID ACCIDERIT NOBIS UT SIC ALILCO DICENS
habent. mem̄to dne quid factum sit nob; qd̄ sane lam̄tū in ip̄o modo captiuitatis
hieremiae appellat̄ et; uatiano de can̄tā cū pres̄tā cū captiuitatem gentis
suae **R**e plurimas miseras deploret quae eis babiloni uis terranus ingesse.
Unde constat quod de lam̄tā carminare te possint dicā quia in p̄sentia ar̄s
nulla sine miseriis plena gaudia. Ita sine lam̄tā sine aut nulla inueniunt cap
tā. Idcirco recte can̄tā hoc lam̄tationib; ut am̄is uix dne possent clemētia
ut finem malis imponeret. Quod tam̄ monasticus usus bene in uentē psalmo
more cum cum de can̄tā debere quāuis can̄tā uocabulum ab eodē acciperent
lis p̄notetur aculis debere. Quā solum modo can̄tā nulla celestis non decent
lam̄tationes uero in hac p̄ra peregrinatione. Mixta uero quāsim̄ editulio an
tequā ad illud ueulamū pueniat iure can̄tā carminib; atq; carmina fleab; p̄
miscēt. Ubi et mala plangunt et an̄ spe gaudia cū fide celebrant. Nā cum
recordare dne et uide quid acciderit nob; intueri et respicere ob probrium uirū
barbarā historiae captiuitatē deflet miserasq; quos paul̄t gens illa ingere aspectib;
creatoris. Plus tam̄ quā rethorica disciplina om̄i ex parte p̄pheta sententiā suam
tēp̄erat p̄te exagget et odiū iudicis ētra aduersarios sed ut clemētia imploret p̄suis
factis eorum. Unde sic dicit mem̄to dne inimicū uirū ut suis digna factis exsol
uant sed recordare quid acciderit nob;. Ac si patēt diceret. Remniscens auferat
mala que patim̄ factorib; aut ignoscat. Ubi cū dicit quid acciderit ut quid factū
sit nob; distinguit mala que p̄ferim̄ a natura qm̄ si naturalia sed accidentia mul
tis delictorū excusis. Hoc quippe est intueri ut respicere qd̄ etiā uidere. Sed
ratio orantis afflictionē ut intentionem ostendit cordis. Unde istius uerficuli cū
affectus dolentis relegendi. Porro ob probrium eorū erat gens cāscā tā quem
Anta miraculis olim predicata et diu illustrata p̄sentia ad can̄tā diuersis sedis
crimini exatū di iusto iudicio ob inmanitatem scelerū. Aliū uero martirū
uoxe monstrat qui p̄suis afflicta et cruciatib; subiecto dicit mem̄to dne
quid factū sit nob;. Dū enim in p̄sentia arū uulscat et patienti patit p̄secutores sc̄o;

interpretatio longe aliter dicit. Igitur inquit dedit manus assirus insatietate ipsi. His
 tunc autem plangit quod tanta nobilitatis generis prerogativa patrum habent ex genere
 prophetarum ac patriarcharum quod egypto cui antea seruierant manus dederunt in ser-
 uitutem ut saturarent panibus sicut alibi scriptum est. Repleat prius pro panibus
 se locauerunt. Et non solum egypto se tradiderunt uerum etiam et assirus ob mediam
 panis quibus olim de manna de caelo pluerat et miraculis chorus canibus in regnum coeli
 cunctis gentibus sublimarant. Cerum quod dicit aegyptus dedit manus assirus insacie-
 tate ipsi significat aegyptios assirios qui milites unanimiter ad captiuitatem his-
 rahelice plebis conuenisse ut spolia disraderent eorum suasque cupiditates diuitias
 facerent. Iuxta allegoriam uero contra ecclesiam christi aegyptus simul cum assirus con-
 spirat in caritatis gratiae sedulitate ecclesie firmitatem obpugnent. De quibus unum sanctorum
 non timebo inquit milia populi circumdant sine. Siquidem aegyptus tenebre in peccato
 aut assirus dirigentes in quibus aere potestates intellegunt quise assirus hominibus
 uidelicet potentioribus adiungunt ut eos persecutiones ingerant dilectis de quibus
 dominus in euangelio. Veniet hora inquit ut omnes qui uos occiderint arbitretur obsequi-
 um. Et hoc quidem faciunt quatinus suae seuitiae feritatem satiem impietate poe-
 narum. Ergo tropologicè aegyptus dedit manus assirus insatietate ipsi quando he-
 retici iungunt hereticis. Donatistas scilicet maxime manifeste et ualensianis martio-
 nite ut manichei insatietate adquisitionis populi iam seducti. Sed iuxta hebra-
 eam ueritatem plorat ecclesia suos quando ministri christi commiserunt altaris preteritis etiam
 rebus dant manus potentioribus et secularibus uiris qui suis obfuscorunt diuitiarum ut
 delictorum tenebris nec non et assirus quid dirigentes in peccato ut saturarent panem
 qui se ad omnia quem mundis dirigunt ut diuitias affluant et extollant honoribus
 quibus cum ministri christi manus peccatorum et uanitate rebus dederunt ut seruiant eorum imperis
 quid aliud quam mundi lumina etiam et ipsi tenebre fiunt quibus profecto uerbis mone-
 mur potius lauare manus ad sanctam ecclesiam mori si ad delicta semper extendere ne graues fi-
 ant de quibus dicit propheta. Qui facit inquit in domo domini in atriis domus dei nostri. In
 noctibus extollit manus ueras in sancta ecclesia benedicite dominum. Innocentius inquit ne si remis-
 se fuerint in tenebris huius seculi et aegyptus dedit obligationes fiant et seruata obno-
 xiae. Idcirco ait. Innocentius extollit manus ueras ut se per quosdam iuxta apostolum
 meditantem iurgit in laudem diuinitatis. Sed et patres nostri peccauerunt et non sunt et
 nos iniquitates eorum portauimus. Vbi alius in praefato. Et nos iniquitates eorum
 extollimus. quem nimirum sententia uehementer et obseruata multos in uoluntate cali-

propheta

gimib; Licet sup iudeos satis absoluta et apta uideat qui uetustate littere sequo-
tes omnia maledicta legis sup se traxer. grauis simus legis iugum portantes quod nec
ipsi nec patres eorum ferre potuer. Nolentes xpm recipere qui eos a maledicto
legis exsolueret. Unde dñs in euangelio. Ut ueniat inquit sup uos omnis san-
guis iustus qui effusus est sup terram a sanguine habeluisa usque ad sanguine
Zachariae. E omni haec inquit a generatione ista requirentur atq; alibi comple-
tem suram patrum uirorum. Quibus profecto uerbis ostendit qd imitatores patrum
etiam pcedentia patrum delicta trahant si eum ad malum fuerint sectatores qd
satis grauis simus est nobis quintra n̄ sufficiunt delicta portare si pcedentia pa-
rentum nrorum honoribus pregraue. Quam sane sententiam etzechiel absoluere
uideat quia. filius n̄ portabit iniquitatem patris. neq; pater iniquitatem filii.
Sed unusquisq; in peccato suo quo peccauerit in ipso moriet. Quo profecto senten-
tia soluta est uideret. nisi p̄mor̄ sendñs in exodo loqueret. Ego sudñs dñs
dñs emulatores qui reddo peccata patrum in filios usq; in tertiam et quartam gene-
rationem his qui hoderunt me et facia misericordiam in milia his qui diligunt me
et cetero diunt pcepta mea. Quam inus hic qua et alibi in parabolis eedicit
et p uerbo. Ita ut aliud p̄tendat uerbis aliud in sensibus sonare uideat n̄ qd dñs
iustitiam alium peccare in punire p̄mittat et alium penas luere p̄ delictis aliorum
sed ex hoc qd sequit. his qui hoderunt me cōminationis sententia siue pcepta scanda-
la soluit. Potius enim patres qui fuer̄ et n̄ s̄ quasi peccatores punire debuerat
Sed qui patrum exacer̄ emulatores et hoderunt dñm hereditario malo et uere impietatis
in ramos de radice crescentibus culpis iustitiam uindicta puenit. Et hoc quippe e dicere
nos iniquitates eorum portauim coram equissimo iudice etiam sicut sine imponat malis
implorare sententiam absolutionis. Qd nullomodo filii ideo puniuntur quia patres pec-
cauer̄ sed quia iugum traxer̄ iniquitatis eorum magis coaugescat et coaceruat cum
lus et m̄ sura iniquitatis. Quam mirum scabies sepe uiguit se in ecclia xpi uere plangi
e qd sacerdotibus et principibus et re delinquentibus quia sepe populi quasi pro eorum
delictis flagellat quorum uox est patres nri peccauer̄ et n̄ sunt et nos iniquita-
tes eorum portauim. Ac si patres dicat. N̄ s̄ qd e debuerant et nos culpis exigi-
tis unacum ipsis uindicta. Iniquitatu eorum portam. Unde quosum utriq; qua
tribilit̄ pphetas ad uocant audiant cum et patres p̄ suis p̄cellat culpis et auditores ne
se uanis deludant blandimtis. Quam et doctores pro merito eligunt plebis et plebs
de crimina patrum et negligentia doctoris. Neque enim succedentibus culpis minuitur

poena sed iugē. Vnde cum septies poenā dāt de lamēch uero septuagies septies Quia
 et si homicidarū ulla ē diffrōtia nec ad sēcator p̄ceptū et exemplū minorē iure con
 trahit poenā. Quā in uentor et auctor mali. Potest et ad originalia peccata ^{ser} extētia
 deferri cum uno peccante etiam irā om̄s iradēuit nisi fuerint grata liberati. In quo
 sane confirmone que pat̄ iniquitatē filii neq; filius iniquitaton patris trahit sed un̄
 quisq; eorum aut in iustitia sua liberat̄ aut in peccato proprio moriet̄. Quid autē
 patres n̄r̄i peccauer̄ et non s̄ n̄ uacat ab intellectu quomodo non sint qui omnino
 etiam et post mortem eē credunt̄. Om̄s qui p̄ peccator ex eo qd̄ delinquit et pec
 cat ad nihilum redigit̄ et n̄ est. Et ideo non est qui habeo qui semp̄ idem est corrūt
 ut non sit et dilabit̄. Neq; dix̄ qui patres peccauer̄ et n̄ est peccatū eorū. sed sunt
 ipsi quia peccatore defuncto peccata om̄i no causa manet quā filii sententiā du
 pliā modo saepe p̄ soluant dū aut pat̄ n̄r̄i iniquitatib; afflictionib; deprimunt̄ uariis
 ut exsoluant peccata patrum in p̄sentiā r̄ū aut finē n̄ imponendo malis supplicis
 deputant̄ aet̄ n̄r̄i. Quid si filii meliorib; fuerint instructi ut gratia liberati nullo pre
 munt̄ iugo iniquitatis sed p̄ baptismū disrupti uinculis delictorum un̄ quisq; eorū
 suis aut punit̄ malis aut absoluit̄. Serui inquit dominat̄ n̄r̄i n̄ fuit qui redimeret
 de manu eorū. Epilogū r̄ēxit miseriarum et p̄ singula nouos infert cruciatūs s̄udo
 lores quātū multis modis beniuolentiā p̄iudicis inflectat ad misericordiam.
 Serui inquit dominat̄ n̄r̄i. Ne si pat̄ n̄r̄i insinuet̄. Gloriosam lib̄tatem eorum et di
 cat. Tu redemisti et liberaisti nos in brachio uirtutis tuae tu exaltaisti et sublimasti in
 regnū tuū uirtutib; et signis gloriā ficasti et n̄c n̄ qualescūq; sed serui dominat̄ sunt n̄r̄i
 nec fuit qui redimeret nos de manu eorū. Haec idcirco replicat̄ ut ad beneficia cle
 mētissimi dī eē uerā lacrimis puocando clemētia inuitet in totom̄ti affectu sua
 in eis potius beneficia quā eorū errata considerat. Caeterū t̄r̄i p̄ celugē chorū
 scōrū gens sc̄a populus adquisitionis regales sacerdotum quotiens sp̄itales nequi
 ties qui celestē p̄dider̄ lib̄tate dominant̄ n̄r̄i et affligunt nos seruitute peccati
 ut quando carnales quiq; aut criminosi principant̄ in eccl̄a et in eis quos redēptor
 dñs ad modicū in manu eorū deserere uidet̄. Luctus ergo iste recte penitentiā ē quia
 t̄nē laqueos euadere cupientes cui; dominio fuerant sublugati et ad dīcti ad dīm
 respirare seu p̄ces intendere. p̄sumunt. Sed et hereticos seruos eē cognosce peccati
 a qui dominant̄ eorū quos suis pessimis instruxerint morib; q̄ serui facti sunt uiciorū
 Et dum n̄ sciunt moderari uigum doctrinae. nemo ē qui ab soluat interdum eos
 quo si p̄ se uis iniretarent disciplinis in manib; n̄r̄is ad ferebām panē nob̄ a facie gla

facie plagarum aut nra conpescatū pluralitē dix cū corporalitē una sit plaga uitē
 pefecti famis. Unde magis ppe mē nam doluit famē quā multi coaugēt tēpestatib; et
 diuersis afficiat plagis. Cū enī abū utte anima amiserit p omīs sensus corporis et p
 omīs affectus animi diuersis plagarū patit uulnerib; dū int nocetā lumine ne
 q; a uerb; int uerbū potes audire saluat. Unde dñs mittā in eis si famē panis
 neq; sita aque sed audiendi uerbū dī. Quā uirum famē dum mens affligit
 diuersis uerbis; plagarum cruciat et conpescatū iacet p cellis. Unde se
 quit. Mulieres in sion humiliauer et uirgines in ciuitatib; iude. Quod ad lra
 terā iudeis accidisse nullū dubiū est. Multas autē xpī ecclās ob inēdīam fa
 mis etiam audiendi uerbū sepe hereticorū prauitate corrupas. et humi
 licatas in fide fuisse nemo quid dubitat quib; aiebat apłs paut. Imeo enim ne
 sic serpens eū a stulticia sua decepit lra corrupant sensus uiri ac astutia que
 est in xpō ihu et infra. Despondi inquit uos uniuero uirginē castā exibere
 xpō. Quas profecto uirgines sepe humiliatas que xpō fuerant in fide des
 pondit merito sermo ppheticus luget et querens mulieres essent. et sed ta
 rent muliebria. N essent hereticorum fraudib; decepte neq; adulterino
 humiliate conubio. Tropologice autē quotiens peccatorum feditate graucōn
 et delecto id desion ad humiliā miserabiliē prouentes con sternim mulieres an
 me uidelicet nre in sion id in culmine ecclesiastico. Collocatē humiliantur. Ni
 uid quippe in sion aliud uero gērahumiliari. Quia etsi peccatores quidem su
 mus in fra ecclām xpī angustias scelerū nrorū in domodm confiteres et ge
 mētē pandim. N desperantis boni pastous uenā subrogari. Et in sion lugēt
 et humiliam hui; conodi mulierib; alibndē propheta clamans dīc. Audi
 temulieres uerbū dñi et assumat auris urā sermonē oris ei; Docet inquit filias
 uras lamētum et una queq; proximā suā plānetum. Hinc quoq; liquet qd mo
 neam omīs affectiones ammarum nrarum lacrimis abluere et quasi filias
 doleant et peniteant planctū ē suesces et priasq; corporis nri operationes lam
 mētationib; quasi proximas emundari. Ut quis sum humilitate nris exculpis castifice
 mur pēū quā amatores est penitentium ecclesiasticis nra fidelū mētē quā suir gnes dño
 dedicatē que corruptolam fidei pdigratiā induentes in cogitacōe deposuer. Ciuitates
 ergo iude in quib; humiliatē diuerses p fessiones in fra ecclām dī. Siquidē quia alia ē
 p fessio sacerdotū alia leuitarum alia uero monachorū alia diuersorū gradū alia uirginū
 alia uduarum et celibatorū alia ciugatorū. Et in his singulis gradib; aliquē uirgines.

scilicet intelligibiles anime clarificant uirgines, dū p̄ficiunt ad interiora tendentes
intentionē bone uoluntatis. Nulle uero uitae humiliant. Dum non scdm̄ p̄positum
suū xpm̄ secunt ut qd̄ est grauius deflendum alique in deterius conseruprate conser
untur. Ha sp̄tere uirgines hisdem hieremias in isclon thronis longesup̄ deflex
dicens. Audite obsecro uniuersipopuli et uidece inquit dolo remēū. Virgines meae
et iuuenes mei habier̄ in captiuitate. Virgines scilicet quēntas incorruptionem
susceper̄ et iuuenes qui nouitate uitae induentes deinceps hostiū insidias et scelerum
flagitias corrumpunt. Quas bene plangit p̄pheticus affectus quia ad facta et hu
milia delictorum in quinam ea rapiunt. In capite manu suspensae sunt facies
senū si erubuer̄. Quod ipsi uidei crudelitate hostium manibus suspensae sunt eculeo
aut ceteris torm̄tozū supplicis manifestum ē ex alius atrocioribus poenarū ge
neribus. Certē aut ipsi hostiū suspensi certe aut p̄p̄riis manibus eculeo conseruati
in quibus p̄fecto supplicis ut eis facerent facies senū si erubuer̄. Misit autē
principes ut rectores plebium tē hostiū manibus suspendunt ad alia quando
intentionē boni operis seu iustū animi rectum deserentes ad uoluntate hostis
iā p̄p̄t penā peccata quae sit tota intentione suspensi que conserperint ad implere
immo suis de uicinis suū operibus quae sine eculeo que pacunt miserabilem tolerā
Hinc q; sequit̄. facies senozū n̄ glouificauerunt in quibus p̄fecto lacrimas ostendit ex
tationum p̄cellā in om̄ibus p̄transire. Nec enī nouit callidissimus ille dracopue
ris parcere se iuuenibus ad peccandum neq; cum adulescentulo suis in lecebris in
reuerit senibus prestat requiem immo om̄e aetate om̄e q; ecclesiastica ordinis
dignitate una ē uoluit tempestate et prosternit fraude sexū conditionē p̄fessio
nis gratiā qm̄ uoluntas impia nescit miserozū lapsibus scitari sed tancomagis
uipū quēq; festinat decipere quando p̄liuuis eos uiderit et in felicius suis sugges
tionibus obocclire. Sed et a persecutoribus talia sepe sustinuit eccl̄a xpī quando prin
cipes senozes q; populi morteē cum elis eccl̄a tū suozatos suspendit et p̄p̄cer̄
ad ignominia qd̄ utinā mererem̄ ad seq̄ ut p̄ d̄ notali apaa digni essent quatin̄ ut sic
ei; sanguinis p̄cio n̄ emundaret̄ corpus et sc̄ificaret̄ anima p̄ p̄ri cruoris un
da res per se que tantis suis foedat̄ criminibus in reata sequit̄ adulescentibus
impudice abusus et pueri in ligno corruer̄. Alia uero in p̄ccato longe alit̄ habet
Potentes inquit molis molebant et iuuenes ligno confixas. Ubi sedechiā scdm̄
historiā regem potentem plangit cuius oculos rex babilonis in reb̄ lac̄a euulsa
eum q; ad molā molere fecit sed et alios principes ut iuuenes quos ligno crucifixos

Ceterum qđ nra editio ait. Adulescentib; In pudice abusi; romanorum tanta
 flagitium quimasculus coitu femineo coitebant ad lasciuia ad quos et de quib;
 pauit aptisat. Quicū cognouissent dñm nō sic dñm glorificauerunt aut gratias ege-
 rint sed euanuerunt cogitationib; suis putant eē sapientes eē stultifacis. et paulo post.
 Propē qđ inquit tradidit eos dñs in reprobū sensum ut faciant ea quę conueniunt
 nā femine corū mutauerunt naturalē usū in eū usū quē cōtra naturā. Similit̄ et mas-
 culū masculos turpitudine operantes. Qđ et eos dē in eadē quos ceperunt exiudes
 iuuenib; talia ppetrasse pluriē pdicti pphetę cū dicit adulescentib; in pudice abusi;
 Qđ autē crucifixerint eos in ligno etiā manifestum est ob inmanitate crudelitatis suę
 sed quomodo iuxta nrām interpretatiōne puero in ligno ceciderunt nō aliis patet
 sensus. nisi quia in xpm pendentem in ligno credere noluerunt. Unde quidē apotolōs
 Crux inquit gentib; stulticia est et iudeis scandalū. Ergo ideo in ligno corruerunt
 quia pendentē uitā in eo ut mortē destrueret suscipere noluerunt. Qui pfecto potēt
 tesq; scandalizatis in ligno quasi pueri dimisit eos inanes. Unde molis molebant dū
 legē ad litteram eis dem suis uestigijs uertentes in cecitate ppetuā impegerunt. Ad quā
 cū samson ille fortissimus aduenisset cū allo filio molere fecerunt. Quatinus p hoc
 nullis se explicare gressib; sed eandē uertendo in suis se puestigia ut iudei re-
 collocares errorib;. Porro mystice in fraeccliam potētū generā duo sunt unū uerū
 quicorporalib; potentes diuitiarū facultatib; et potētiam obtinent tēporaliū
 uanitate cum aliud uero eorū qđ spītalib; pollent honōrib;. In his qui ppeccidita-
 tū cūpiscunt arūq; malicia p anaciaq; uoluunt. Quia uerū spītales sunt poten-
 tes legismolā uerant dū eorū dē relegunt tēpore repetunt et frequentant. Sicq; sicut que-
 dam sit spītalismolā quamolunt simillagine triacegram potētāq; intellectuū unctō
 positū sacrificiū offerri conficiant. Qui pfecto iuuenes ligno confixi etiā martires effici-
 unt. De quonimirum ligno pauit aptis. Absit enim inquit gloriari nisi in cruce dñi nri ihu
 xpi p quē mihi mundus crucifixus est et ego mundo. Qui a pueri trāspōsitō in dño
 mundo mortui sunt et ad fixi ligno dominice crucis. Sequit̄. Senes de portas defece-
 runt. iuuenes de choro psallentium. Quia ueterani edongo confecta senio laccam eis fa-
 me consūptis. ut cum p portas egrediuellent ad herbas utq; libet ad alia uictus conqui-
 renda. in ipsis eidē portas ita sint semineces inuenta quasi mortui. It hoc sit dicere de
 portas defecerunt ut certe cum ab hostib; huc illucq; discentiphimunt. merito quasi con-
 siliarii ciuitatis et legis dātores de portas defecisse. ut et iuuenes de placet a suis perēria
 officis ut deplorantur. In pice autē senes qui canicōn sensuū remissionis gratiā secunt̄

acimansuetudine quietudinis opus efficiunt. Quisidm offenderunt in portis des-
ciunt que dicunt ee iustitiae. De quib; dauid aperit mihi portas iustitiae in-
gressu sine eis confitebor dno. In his quo deficiunt senes ducunt et centos scanda-
lis faciunt. Ita recto itineris cursu deficiunt ut inter aso pontonem ad lu-
gendi tramite quadam negligentia consistant. Iuvenes eorum de choro psallen-
tium deficiunt quod deo decantatio spiritalis est quiescit. Sed moraliter in continentiam
di memoria dūa semet repellit dicere nō potest. Pfall con spū pfallā comit. Unde
debet sine cessatione piam conscientia proclamare ne quandoq; dō ceat
desistat immo choro scōrū semp laudans dñm ad sificat. Defecit inquit gaudium cor-
dis nri uersus est in luctū choris nri. Patet sensus deu deis qad m ad iracundiam pro-
uocauer qd ceciderit omne gaudiū cordis et dissoluta omnia eorum letitiae uiscerum me-
more et tristitiam atq; induersa finis etiarū erumnas sic a principio luctus pro-
phetas ē numerat. nec ē et choru quos induersis solebant solentatib; ducere
Ecce in luctū uerserant quando inter hostes cruciam eorum generib; torquebat
Nūc autē in ecclā penitentū ē ista uox qui cōtritionē cordis sū dō offerit in sacrificio uide-
dit. cor ē triū humiliatū s; nō spū. Quozū gū ē scientia scelerū et delictorū sicut ac-
uulnerib; iudicantē dī solutū est gaudiū cordis nri. Qd sine gaudiū rursus dī
sibi dōri deposcit. Nūc autē inquit dāt gaudiū et letitiam reddeatq; letitiam salua-
ris sui. qui spūali cōtritione etiam deo angustato spū quiescit quotiens anima se-
riarū uulnē compuncta uulnerat cruciatib;. Cuius itaq; medelam conuictio nri sicut
suouacacū nō pmissit dicit. In die qua alligauerit dñs uulnūs populi sui et percutit
surā plagea; sanauerit. Eo qd est et in eis uulnūs et luctus ac plagatū mentis. Morale
autē quotiens anima luctu peccatū uulnerat tunc plagatū suouū scelerum
spiculis. Cuius gaudiū morā dissolutur cū morā ad conscientiam reducat. Echo-
rus ueritatū in luctū cōmūcat. Qd bene asahel cōtigisse legit. Qui cursor erat uelo-
cissimū tāquā unū ex capreis quem morant in siluis. Nesciens uelocitatem motus pa-
cientia et grauitate temperare. Unde dī uelocis insequit hostem hinc uulnere
deperit ubi fornicationis seuitate dominatē iniquitate et a se uig morbus desuit
Sed ahā in corde sagitta percussus occubuit in pulmōnes et scapulas eos designans
quib; sapientiae uirgo falsitātū uulnerat uulnūs. Et merito inter pulmōnes ubi uulnūs
uigēt flabra ubi salus uite cōperat et scapulas ubi xpi honerā portatē leuia. Cui
nimirū nō dissolutū cordis gaudium est et pemptū quia defecit ipse et psonas uite gau-
diū. Qd autē cōuersus ē in luctū choris nri pfecte penitentiae luctū designat quid uir-

titū chorū. armoniam tenet lugendi qđ amissim² exconcordiā seruat penitendi quā idē
 chorū post merores et lacrimas ad gaudia possit ptingere mansura. Cecidit corona
 inquit capitis nri uē nob quia peccauim. Humiliationē atq; deiectionē uideorū arq;
 hō designat quando honor regi et gloriā deperit. Unde idem ppheta longesupra.
 Dic inquit regi et dominatrici humiliamini et sede qm̄ cecidit decapite uro coronā glo
 riare. Ubialius in tres pres descendit. Sed multū int̄ est quādo cadat corona
 capitis ut quando descendat quāde uicā descensio est quā ruina. Laulatam ergodū
 desidiōse uiuitur per neglectū gloriā amittere descendere est quā dū quisq; ad
 altiora si currit ad inferiora descendit. Sic et regnū uideorū p singulos reges us
 que ad iachim de excelso ad ima descendit. Deinceps uero p sedechiam et eos qui re
 fidui fuerunt de populo ad in tegrū cecidit. Hincq; sequit̄ mox comū captiuorū
 lugentiū uā nob quia peccauim. Ex quo patet qđ truenab; uē imminet peccantib;
 p desidiā lcon tūm rescat. Quod bene ecclē congruit quando sacer dotes in ecclē
 et uirgines ruunt qui uidentur ornāmēta esse. et quāsi corona decous. sed et
 fidei gratia in dū dū amittit gloriā; decapite ruit quā dū in decous in per
 fidia commutat falsitatis. Qđ aut dñs coronat ecclē isaias testat̄ dicens
 In die illa erit dñs exercituum corona gloriāe et diadema exultationis residui po
 puli sui. Quā nimirū corona capitis tunc ecclā p̄cedit quando sanctiores in
 ecclā p fidiam ruunt. Quē mirū corona dū cadit. Tot potest lam̄ tationib; repa
 rari atq; integritate fidei rāndui. Alioquin xp̄i ecclā speciosa eē si potest nisi
 corone cur xp̄o. Veniens de libano uā in cantas canitur. Veni de libano sponsa
 mea ueni de libano ^{VENI} coronaberis decapite anima. de uertice sariur et hermon de ca
 bilib; leonū demonib; pardorū. Sed et ipsa corona xp̄i credit̄ de qua in cantas
 pulchre ait. Egredimini et uide te filie sion regē salomone in diademate quo co
 ronauit eū mā sua in die de sponsionis illius et in die letitiāe cordis ei; Quam
 sanē corona ecclā quē uere sponsa xp̄i est tunc p̄dit quando decōe fidei et integri
 tate operū ei; amittit. In his qui sumi uident̄ in m̄bris xp̄i. Aut certe corona capitis
 nri tunc ruit quā dū hī qui uidebant̄ ad decōe et gloriā in signi p̄ diademate
 te in xp̄o qui caput est totius ecclē in p̄fidia ut in scelera aut flagitia cadunt.
 Cadit quippe corona capitis nri cū hī defluunt qui in xp̄o ornāmēta uidebantur
 ecclē decous. Sed tē uē imminet cū hī p̄ diuersa corruunt qui dēnt̄ sumi deinde uil
 gus lasciuens in peccata et flagitia uent. Hinc ē qđ ppheta simul cū populo immo
 p̄ eo plangit. Uē nob quia peccauim. Heu licet ergo peccatores et uē sibi in putant

quod dñm offenderunt peccando. Unde dolor horit in corde aut delinquendo suffragis aut peni-
tendo comot. Ceterum moralit coronacapias nisi tunc perit cum bona uoluntas amittat. De qua
sine recte propheta gratulabund cont. scuto inquit bone uoluntatis scuae coronas tanos
dñe. Tunc ergo mensuraco coronacuratum decorat. Cū scuto bone uoluntatis in omib; nisi solu
ornat uerū etiā in ptectione dñi defendit. Sed cū bona uoluntatis in mtem cadit quid aliud quā
coronacuratum et decorat scuae salutis amittat. Hinc quoque ē qd recte plangit uas nob
quia peccauim qd omē qd agim. Nisi coronem scuto bone uoluntatis peccatū ē. Et tunc uae
imminet quia peccauim amissa bona uoluntate iā non p excessū. sed p desideria uoluntatis
tione pessime uoluntatis delinquim. Propterea inquit mesurū factū ē cor nrm idē conatē
brat oculi nri. Porro cor iudeorū in utraq; captiuitate cū uariis uexarent cruciatib; quā
mesurū fuerit. forte necesse quiescit. et quā tenebrat oculi plarimis et dolourib; Nemo
qui ad p̄hendat. Et tunc hēulcat omiū delinquentiū qui sibi in putat peccasse in dñm
Sed duplex mesuratae ad dolouris speciosa estimatur. De qua sane iscaus dolouris sup dolo-
rem in me cor maū merens. hoc quippe dicto significat dolouris peccatorum dolouris compunc-
tionis adiunctum ut sit dolor sup dolourē. Et igitur malus dolor ut ē illud in dolore paries
filios. Et tunc bonū. ut est. et dolouris nri reuocat ē. Nimirū penitendo. Qui ergo p̄ peccatū
salubrit lugeat in mesurata cor humiliat ut medicinali dolore dolor infirmitatis abscedat
Propterea dñs inquit. cor contritū et humiliatū dñs spernit. p̄pterea sic in animo omiū
delinquentiū humilitas et pudor de peccati operis facinore dolouris uero expentitudine in
fixa uulneris. Ideo inquit contenebrat oculi nri p̄ptemonte sion quia dispernit. Quoru ergo
oculos malitia infecerit delinquendi uere plangunt contenebrat quia excecavit eos mali-
tia eorū ut xpm qui est lapis abscisus de monte sinemantibus et creuit in monte magnū uidere
n̄ possit qui ad disperit. Id est cū ē equalis dō patri semē capisū exanans. hic ut qui uidebat
prius si uideat et qui cēplabat cecilegē fiant. Ita ut neq; xpm neq; eū eadē monte uide-
licet sp̄itale toto orbē terrarū crescentē p̄spicere queat. quia contenebrat oculi omiū p̄fidoz
p̄ptemonte sion quia disperit. Vulpes inquit ambulauer in eo. Et secutores uidelicet ut heretici
qui male de incarnatione xpi senser dilacerauer omē eadē xpi et omnē catholicā intel-
legentiā de ea fraude et dolo corrupēr. Idcirco et ipsi partes uulpi uer. fuit nāq; herodes
p̄ secutores xpi et p̄emptor iohannis uulpes de quo dñs. Dicite inquit uulpi illi. Sunt et om̄s he-
retici uulpes insidiantes. de quib; sponsa incantat. Capite uos uulpes que demoliunt ui-
neas. Demoliunt ergo heretici uineam dñi saboth. quā plantauit ipse uineā forech. Idcirco
plangendū est cunctis catholicis qui p̄ptem insidias eorū et fraudes cōtenebrat. Hietia
qui uidebant oculi ē in ecclā xpi et lum̄ scortiae reliquis p̄fiscare m̄bris in corpore de

dicat. Unde dicam singulidicam om̄s in luminadñe cordis n̄ri obtutus et digna fide da
 ritate nos in luftra utque digna sunt uideam̄ que cui in digna uitemus. seq̄. Tu autē dñe in aet̄nū
 p̄manēs solū tuū in generatione et generatione. Ubi alius in̄ pres̄at. In aet̄nū habitas. Quia
 recte in habitans. in aet̄nū p̄manere d̄. eterna quippe mansio est illi. Id ipsum uel te seq̄
 p̄manet. ecce patrem in filio filiumq; in patre ut sic in eis una aet̄nitas unaque substantia
 ut sempit̄nās. N̄ habitatio localis neq; mansio temporalis sed in se ipsum una et diui
 dua p̄manendi essentia. quāuis enim filius se nec ipsum exinanierit formam serui ac
 apionis. Tam in aet̄nū unū idemq; recte in cōmutabilit̄ p̄manere creditur. Licet n̄ in cō
 uentionē sed eis eisdem humilitatē in se b̄n̄ s̄c̄i paratā p̄dicat. Quis propter mortalitatem
 ad sup̄ta suscepta cognoscit. Idcirco in aet̄nū utraq; natura p̄manere dicitur.
 Et solū tuū in quā generatione et generatione. ut adū solū regnans in ceteris iudicē
 sūme potestates ex pauescat. Et si humana mortalitas multis aet̄na corruptionib;
 ut uel s̄m̄ tū ueteres sit a; essentia. et maiestas indeficiens et in cōmutabilis credat̄.
 Conuertat autē se p̄pheta totū ad eū cuncta despiciens labentia qui se p̄ idē est. ut ex
 hoc in tuaria uite discrimina consolationē accipiat. Unde querelosis precib; auxi
 liū implorat. Quare inquit in p̄petuum obliuisceris n̄ri delinquens nos in longitudine
 dierum. Non quod d̄ thesauros memoriae amiserit aut scientiae sed qui ad differt ocul
 to quod d̄ iudicio auxilii prestare statim dū quasi dispiciat obsecrantes. Et corda non
 consolac̄ in angustia depressorum. Immo admodicum cum sedera ut p̄ patientiā pro
 bee et p̄ uic̄ tota remuneret quos p̄bauerit ex humana fragilitate mens quib; q;
 pressamolestus d̄m̄ existimat obliuisc̄i. Nā obliuio fontē cooperit caritatis miserendi
 cito subtrahit facultatē obaudire aciem prestandi gratiae. Nec sinit auxilii prestare
 mox in misericordia constitutus. qd̄ bene p̄pheta cognoscens deflet. Quare inquit in p̄pe
 tuum obliuisceris n̄ri. qui si admodicum quasi oblit̄ gratiā. prestare distuleris. multis depres
 sionib; casib; uitae subiacebimus. Idcirco semp̄ exorandū ē ne derelinquas nos in longitudine
 dierū. Unde necesse ē semp̄ ei memores sim̄ ut capseris n̄ri memor miseretur. Nec enim obli
 uiscentes se recordabit̄. Nisi ad hoc tantū ut capseris n̄ri in sinu et requirendum qd̄ prius in
 malentia inquirere nesciat. Ergo dū ea que memoriae inseruerit dilabuntur. Nisi rursum
 p̄ occultā gratiā eadem inspirauerit passione obliuionis in animo oblitterantur. Presidet
 enī d̄ thesauros memorien̄z qui s̄ ab̄ s̄ susmulca. Et occultā quādā dispensatione sua que illic
 s̄ rec̄ d̄at quodā modo comp̄te medet̄ et disponit. Unde dicit tū ē remiscerit ecce uertatur
 ad d̄m̄ uniuersi sine terra. Remiscerit quidem prius nec ipsi mandatorū d̄i obliuisc̄i
 deinde rursum conuertunt ad d̄m̄ utque memorie inspiratae p̄ occulte inspirationis gratiā

uocis omnibus compleantur. Quid enim remittitur nisi a us quod memorie commissu
fuit. Aut quod obliuiscatur nisi quod sine dubio in sua fuit animo. Unde dicit populus in
quibus obliuiscit in diebus innumeris. Haec propterea totum rogat propheta non obli
uiscatur dominus. Non dico admodicum neque penitus sed in perpetuum ne ab obliuiscant. Accidit
deremittentes rogat. Ne derelinquat nos passionibus subiacere sed confirmet et con
uertamur ad deum quem toto corde diligere iubemur. Hinc est quod sequitur. Conuertamur ad
deum et conuertamur in noua diebus nostris sicut a principio. Nouit igitur propheta auersionem
nostram multas esse causas rogat post multas naufragia et tempestates confractis uentibus
Conuertamur ad deum et conuertamur. Quibus profecto uerbis pietatis primum implorat gra
tiam deinde per gratiam reprobatur arbitrium ut effectus capiat salutis. Alioquin
nisi per gratiam nullus est qui conuertatur auersus quia in se quod accidimus. diuina
quod resurgimus. Uisit secundum apostolum neque uoluntas neque currentis sed misericordias dei. Et
notandum quod ad hoc inquit intellegas. Quicquid est quod aliubi inuendimus
quia ad uersionem. Neque enim sufficit ut conuertatur nos deus. Nisi et nos ad deum per gratiam
nostram conuertamur uoluntate. Et sciamus quod ad uelam infirmitatis sensibus nostris obiec
tum quod nisi fuerit in illuminatione christi sub motum conuertamur ad deum nulla ratione
ualemus. Unde fit et libertas reddatur per gratiam et gratia libertatis. Coope
retur arbitrio bonae uoluntatis. Et adeo exorandus est deus ut nos ad se post aposte
ricam nostram auersionem conuertere dignetur. Quis enim septus tenebris potest solis
contueri claritatem aut quo in loco requiritur quae sumus inuenire non possumus.
Desinat igitur quae uis tenebris obsessi sumus fulgentibus radiis per gratiam ut soluis a
oriat in nobis qui nullis obtaet uoluptatibus plibitatis arbitrium sed ex infusione
sui spiritus caritatis radiat. Unde propheta conuersus. et tunc inquit sequimur in toto corde et
amem te et querimus faciem tuam ne confundas nos. Qui ergo ex toto corde sequitur con
uersus post tergum diuine suae non retardat. Ac propterea sequitur. In noua diebus nostris sic
a principio ut ad brauium quandoque conuersus superne uocationis pangat. qui a
conuersio in tuum est reparationis antiquae uitae. Porro in noua diebus perceptio est aeternitatis.
De qua sanctorum diebus aeternitate ipsi sonant christi propheta conit. Et regressus eius inquit sicut
a principio diebus aeternitatis. Ad quod sane principium in nouationis reuocamur cum conuer
tamur. Cum autem uentum fuerit ad hit in nouabimur. Renouat autem quod in ueteratū est et
corruptū quia diebus nostris in paradiso quod habuit primus homo in mortales erant in
mandatis dei si per mansisset prius quam auerteremur ab eo. Unde quod per auersionem excidimus
in ueteritate et per didimus diebus aeternitatis. Nouit propheta conuersionem eos possidere

aurari. Idcirco etiā alibi orat. *Conuertere dñe et conuertere ad te seuerē quiescunt*
 Sed prociens inquit repulsi nos irac est contra nos uehementer. Ob immanitate
 scelerū irādeplorat p̄iudicis quā tempore furoris ultio desunt peccatorum.
 Quos irac etiā expulisse plangit a se quū ubiq; totus eē credit. Nā repulsionis
 differentias duas eē intellegimus. Irā qua trahim̄ tēptatorū peccatorū
 scdā quā succumbim̄ tēptatōis. Unde cū ad tēptatōē exponim̄ utiq; sine
 iradi repellimur. Cū uero uincim̄ neq; penitet repulsiōe repellim̄. Quā
 nā repulsiōe sic dicitur ait. Quam presciuit et p̄desinauit nūquā repellit
 dñs plebē suā. In t̄dum aut̄ donec penitet quā sic expellim̄ ut uincamur.
 uehementer contra nos iratus eē dñs ostendit. Ex quod dicitur. quis nouit inquit
 potestate iracūe cōp̄amoretuo iram tuā di numerare. Quā aliquando
 ut pat̄ aliquando ut dñs aliquando uero indignat̄ ut iudex. Ut pater
 quidē irascit̄ quā uerb̄ auctor rectorū; increpat delinquentem et tam̄
 penitentiā n̄ subtrahit medianam. Valongesup̄ idem propheta. saltem
 amodo inquit uocane pat̄ m̄s dux uirginitatis meae esca. Numquid iras
 ceris in p̄pectuū aut p̄seuerabis in finem. Ex quo liquet patrem irasam merito
 non in finem sed usq; ad tempus conuersionis. Ergo quando paulo durus
 percutim̄ ut dñs irasatur et fatam de peccato sumit uindictam. qđ bene mo
 rses cum sensisset. Dñe inquit n̄ irasatur furor tuus contra populum tuū
 Parrouit iudex tunc iratus ostenditur. ~~quandā irasatur est impius et pec~~
 catoribus. Item aledicta in ignem aeternum cuius posse pre
 sentiam iam ueniae locū nō dat. Sed hic interdum
 contra nos iratus esse ostenditur quando nec
 finis malis imponitur neque per peni
 tentiam excrescentibus culpis flagella
 cessat. I.